

Finansieringslandskapet för Forskning och Innovation

Detta kapitel har till syfte att ge en bild av det framtida finansieringslandskap som berör de verksamheter som omfattas av Sveriges bygguniversitet och har skrivits av Åke Skarendahl, tidigare VD på BIC, på uppdrag av Sveriges bygguniversitet. Kapitlet är indelat i underrubrikerna

- en förändrad roll för forskning,
- forskning och innovationsprocesser,
- finansiering av forskning och innovation i Sverige,
- det europeiska finansieringslandskapet,
- stöd i ansökningsarbetet samt
- trender i ECs syn på forskning och innovation.

En förändrad roll för forskning

Inom tillämpade vetenskapsområden – som t ex byggvetenskap – förväntas i allt större utsträckning att sökande efter ny kunskap tydligt kopplas till kunders och brukares behov och efterfrågan. En förändring av många program för finansiering av forskningsverksamhet har blivit följden. Strategier och program styrs allt mer av vilken förmåga föreslagen forskning har att integreras i arbetet med nya produkter, processer och tjänster som överlever på en konkurrensutsatt marknad – d v s innovationer. För forskargrupper blir samverkan med olika forskningsdiscipliner allt viktigare. Samma gäller samverkan med sektorsaktörer; allt från slutbrukare till materialleverantörer. Andelen inomvetenskapligt prioriterad forskning i en forskargrups portfölj tenderar att minska medan verksamhet i breda, systemiskt inriktade projekt ökar.

Denna förändrade roll för forskningen innebär en ny situation för många forskningsledare och forskare. Den bakomliggande orsaken till förändringen kan sökas i en ökande förståelse för att forskning på ett betydande sätt kan bidra till mötandet av de utmaningar som samhället i stort ställs inför. I forskningsfinansiärers visioner och strategier fokuseras allt tydligare på breda frågor som klimatförändring, vattenbrist, begränsade naturresurser, matproduktion, åldrande befolkning, arbetskraftstillgång, migration, infrastruktur, säkerhet, trygghet o s v. En annan tydlig förändring i visioner och strategier är betoningen av den snabbt ökande internationaliseringen som ger en allt större tillgång till ny kunskap och nya innovationer men också ett ökande konkurrenstryck.

Ytterligare en förändringsfaktor följer av en allt snabbare takt. Tiden för skapande av ny kunskap och nya idéer till lansering på marknaden blir allt kortare. Ökad insats på snabbheten i skapande och användning av ny kunskap och nya idéer blir avgörande i en konkurrens om att minska ledtider till färdiga innovationer. Att politiska system i såväl Sverige, inom EU som i resten av världen i allt ökande utsträckning använder begreppet "Forskning och Innovation" är en tydlig markering av en ny och mer marknadsnära inriktning.

De ökande insikterna om samhällsutmaningarna leder till ökat intresse inom det politiska systemet för den roll som samhällsbyggnadssektorn spelar. Orsaken är sektorns storlek i sig, det stora inslaget av skattepengar i upphandlingen av sektorns produkter och tjänster, sektorns stora betydelse för varje enskild medborgares dagliga liv och inte minst betydelsen för näringslivets villkor. Insikten om sektorns roll märks nu tydligt i europaarbetet där Europakommissionen (EC), med ett starkt stöd från

Europeiska ministerrådet och Europaparlamentet, driver en forsknings och innovationspolitik där samhällsbyggnadssektorn i ökande grad ses som en av nyckelsektorerna. Detta ger inspirerande utmaningar till forskarsamhälle och sektorsaktörer men också stora förväntningar från samhällets sida på leverans av förnyelse och nyskapande.

För forskningsledare och forskare inom samhällsbyggnadssektorn finns således stora och intressanta, men knappast lätta, uppgifter. En profil för en framgångsrik forskningsmiljö kan komma att vara egen spetskompetens i världsklass, systemiskt arbetssätt med strävan att få den egna kompetensen att passa in i innovationsprocessernas puzzel. En inriktning på skapande och medverkan i multidisciplinära kluster är av stor vikt liksom ett ständigt beaktande av kunders och brukares behov och önskemål. En global utblick och närvaro är en självklarhet.

Forsknings- och innovationsprocesser

För att driva projekt som täcker såväl forskning som innovation fordras breda ansatser som ställer betydligt mer sammansatta krav på själva processen jämfört med vad ett traditionellt forskningsprojekt kräver. Forskningskomponenten kan vara en relativt begränsad del av helheten och dessutom omfatta multidisciplinära ansatser i samverkan med andra forskare. En stor del av projekten kan vara knutna till praktiska tillämpade studier av utformning av slutlig produkt eller tjänst, materialval, produktionstekniska lösningar, livslängd, underhåll, etc. Forskningskompetensen bäddas in i en bred och omfattande samlad kompetens, och arbetssättet blir ett lagarbete som ofta väsentligt skiljer sig från traditionellt bedriven forskning. En ökad inriktning på sammanhållna innovationsprocesser och en ökande internationalisering ger incitament till nya organisatoriska lösningar. Det finns behov av och plats för nya initiativ.

Utvecklingen ställer inte bara nya krav på omställning hos många forskarmiljöer utan även ett ökande engagemang från sektorsaktörer. Detta understryks av att Europakommissionen höjer förväntningarna på de resurser som medlemsstaterna satsar på forskning och innovation till 3 % av BNP, varav två tredjedelar beräknas komma från sektorsaktörer. Detta mål är redan uppnått som helhet för Sveriges del. För samhällsbyggnadssektorn ligger dock satsningen på en betydligt blygsammare nivå såväl vad gäller samhällets som sektorns engagemang. För forskarsamhälle och sektorsaktörer är det nu viktigt att göra troligt att ökade satsningar kommer att utväxlas på tydligt sätt mot en resulterande förbättrad hållbar tillväxt i samhället.

Finansiering av forskning och innovation i Sverige

En helhetssyn på karaktären av aktiviteter inom forskning och innovationsprocesser (F&I) kan i sin enklaste version beskrivas som omfattande ett antal verksamheter – med diffusa gränssnitt – enligt nedanstående figur som även inkluderar en beskrivning av finansieringsansvaret. (Det skall betonas att det inte finns någon entydig tidsordning mellan verksamheterna):

Grund-forskning	Grundlägg. forskning	Tillämpad forskning	Utveckling	Fält-försök	Standarder Regelverk	Demonstration	Marknads-Introduct.
Samhälls-finansierat							Sektors-finansierat

Viktiga former för finansiering i Sverige av samhällsbyggnadssektorns F&I kan sägas vara:

- a) Grundforskning (Skapande av ny kunskap utan någon bestämd tillämpning i sikte).
 - Finansieras genom Utbildningsdepartementets direktanslag till grundvetenskaperna samt via Vetenskapsrådet som sorterar under Utbildningsdepartementet.
- b) Grundläggande forskning (Forskning för skapande av ny kunskap anknuten till tänkta användningsområden).
 - Finansieras genom Utbildningsdepartementets direktanslag till tillämpade vetenskapsområden vid Högskolor och Universitet. För samhällsbyggnadsområdet dessutom Forskningsrådet Formas genom den allmänna utlysningen. Viss, om än begränsad, möjlighet till finansiering finns via Vetenskapsrådet. Vissa större sektorsaktörer inom samhällsbyggnadssektorn finansierar egen och extern grundläggande forskning. Vissa institut bedriver denna typ av forskning med egna medel.
- c) Tillämpad forskning (Skapande av ny kunskap med specifik praktisk anknytning).
 - Finansieras av särskilda satsningar hos forskningsråd, ex.vis. programmet Formas-BIC, samt av olika stiftelser, myndigheter och verk. Finansiering sker också via enskilda sektorsaktörer eller sektorsaktörer i samverkan, t.ex. SBUF (Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond) och ARKUS (Forskning inom arkitektur och samhällsbyggande).
- d) Utveckling (Utnyttjande av ny kunskap avsedd som stöd i skapande av nya, produkter, processer och tjänster).
 - Finansieras av olika tillämpade program från olika myndigheter, verk och stiftelser. (VINNOVA, Energimyndigheten, Trafikverket, etc.). Finansieras även i betydande omfattning av sektorsaktörer, SBUF m fl.
- e) Fältstudier, Standarder/Regelverk, Demonstration (Utveckling och validering av funktionskrav och egenskapskrav i praktisk tillämpning).
 - Finansieras på likartat sätt som Utveckling ovan men i ökande grad av sektorsaktörer ju närmare marknaden frågan ligger.
- f) Marknadsintroduktion – Etablering av nya innovationer på marknaden.
 - Finansieras av sektorsaktörer genom eget eller externt riskkapital.

Det europeiska finansieringslandskapet

Den nationella finansieringen av forskning och innovation är helt dominerande (90-95 %) jämfört med gränsöverskridande internationell finansiering t ex via EC. Inom EU-arbetet görs ökande ansträngningar att skapa större andel gränsöverskridande finansiering av forskning och innovation. I första hand riktas detta in på att skapa och stödja ett europeiskt öppet forskningsområde benämnt ERA – European Research Area. Ökad gemensam forskningsfinansiering via kommissionen, dvs. via EU-budgeten, är ett medel att nå ett sådant mål. Än viktigare är dock att de olika nationella finansiärerna kan motiveras att samverka över gränserna. I tillägg till en fokusering på ERA-tanken drivs inom EC även utveckling mot en utökad global forskningssamverkan.

Inom EU-arbetet kan en tydlig inriktning på praktiskt anknutna målbilder för forskning och innovation noteras. Detta resulterar i allt mer ökande inslag av programinriktade ansatser. För dessa tas

tematiska strategier fram i samverkan med såväl samhällsföreträdare, kunder, sektorsaktörer som forskarsamhälle. Innovationsprocesser inrymmer som helhet väsentligt olika moment och olika arbetssätt, och därför finns det ett flertal olika enheter som står för finansieringen av processernas olika skeden. De nya ansatserna ställer krav på ökad samordning inom forskarsamhället och bland sektoraktörer men även mellan nationella finansiärer av forskning och innovation.

EUs forskningspolitik som operativt hanteras av Europakommissionen (EC) har en allt starkare inriktning på innovationsprocesser. Samhällsutmaningar ger underlag för en strategisk inriktning för forskning och innovation. Eftersom F&I till sin natur är gränsöverskridande är också just sådant arbete uppenbart lämpat för internationellt samordning. Liksom i sportens värld där prestanda är högre i EM, VM och OS än i nationella mästerskap eftersträvas samma effekt genom en omfattande internationell samverkan och konkurrens för såväl forskare som sektorsaktörer.

I EU-systemet finns i huvudsak följande tre olika programformer för finansiering av F&I. I tillägg finns ytterligare Europeiska samarbetsformer.

g) Seventh framework program – FP 7

- Program för forskning och innovation med DG research som huvudansvarigt direktorat. Ett nytt initiativ startades hösten 2008 kallat PPP – Public-Private-Partnership. Tre PPP etablerades varav ett är programmet Energy efficient Buildings (EeB).

h) Competitiveness and Innovation Framework program – CIP

- Program för marknadsnära utveckling med DG Enterprise and Industry som huvudansvarig.

i) European Territorial Cooperation

- Program för regional samverkan inkluderande F&I med DG Regional policy – Inforegio som huvudansvarig.

Inom ramen för Europeisk F&I-finansiering finns det också skäl att beakta följande program:

j) ERA-net

- Program för samverkan mellan nationella finansiärer (Eracobuild, ERA-net Transport, Urban-net m.fl.) Samverkan inom respektive ERA-net stöds finansiellt av EC medan deltagande nationella F&I-finansiärer stöder projekt etablerade inom ett ERA-net.

k) Eureka

- Program för stöd till marknadsnära projekt via en europeisk samverkansorganisation fristående från EU.

l) Cost

- Program för samverkan inom forskning och teknologi via en europeisk samverkansorganisation fristående från EU.

Seventh Framework Program – FP 7

Ramprogrammets kärna

http://cordis.europa.eu/fp7/home_en.html

FP 7 omfattar åren 2007-2013 och är uppdelat i följande fyra områden:

- *Cooperation: Transnational research activities.* Cooperation är den viktigaste stödformen för projekt inom forskning och innovation.
- *Ideas: European Research Council – ERC.* Forskningsrådsfunktion med syfte att finansiera projekt huvudsakligen av grundforskningskaraktär.
- *People: Research mobility; career development.* Stödform för underlättande av forskares och forskarstuderandes rörlighet och karriärutveckling.
- *Capacities: Research infrastructure.* Stöd till sameuropeiska centra för forskning och innovation

Forskningsdirektoratet (DG Research) är organisatoriskt uppdelat i följande enheter:

1. Health
2. Food Agriculture and Fisheries, and Biotechnology
3. Information and communications Technology – ICT
4. Nanosciences, Nanotechnologies, Materials and New Production – NMP
5. Energy
6. Environment
7. Transport
8. Socioeconomic Sciences and the Humanities
9. Space
10. Security

Samhällsbyggnadssektorns intressen återfinns i flera enheters verksamhet, främst i följande:

4. NMP (även kallat *Industrial Technologies Program*)

http://ec.europa.eu/research/industrial_technologies/index_en.html

Dessutom finns ett begränsat antal utlysningar av intresse för samhällsbyggnadssektorn inom

3. ICT
5. Energy
6. Environment
7. Transport

Utlisningar inom FP 7 publiceras normalt en gång per år (oftast sommartid) och stänger vanligen i slutet av året. De projekt som efterfrågas ligger huvudsakligen i någon av följande kategorier:

- *Coordinated projects.* Traditionella F&I-projekt
- *Coordination and support action – CSA.* Stöd till nätverk och samordning.
- *Specific support action – SSA.* Speciella stöd till projekt, ibland av utredningskaraktär.

För de flesta projektformer förutsätts såväl medverkan som samfinansiering från sektorsaktörer.

Public Private Partnership – PPP

Under 2008 tog EC initiativ till en ny form av satsning som inleddes i arbetssättet inom FP 7. Upprinnelsen var att EC hösten 2008 såg sig konfronterad med nya allvarliga utmaningar som fordrade aktiva åtgärder. De viktigaste frågorna var en akut finanskris, oklara utsikter i klimatarbetet, ökad takt i flyttning av industrins arbetstillfällen till låglöneländer och tilltagande politiska risker i energiförsörjningen på grund av instabilitet främst i gasleveranser. Kommissionens förslag till åtgärder, presenterade av kommissionens president Barroso, var att satsa på kraftfulla program för forskning och innovation och göra det i nära samverkan med näringslivet. Samhällsbyggnadssektorn utpekades som en av nyckelsektorerna och programmet *Energy efficient Buildings – EeB* skapades i samarbete med sektorns teknologiplattform *European Construction Technology Platform – ECTP*. Övriga PPP-program var *"Factories of the Future"* och *"European Green Cars"*. Programmen fick benämningen *Public Private Partnership – PPP* för att understryka ett tydligt innovationsfokus och ett nära samarbete med sektorsaktörer. För kvarvarande år inom FP 7 (dvs. till och med 2013) är total projektvolym för satsningen på EeB 1 miljard Euro. Ministerrådet har uttalat nyligen uttalat stöd för att satsningen skall kunna fortgå i en 10-årsperiod.

I Sverige valde Energimyndigheten att tydligt stödja EeB-satsningen och harmoniserade hela sitt program CERBOFs volym till EeB via stöd till svenska deltagare i EeB-konsortier. I EeBs första utlysning (projektstart 2010) beviljades totalt 17 projekt. Kommissionens medelstilldelning till svenska deltagare i beviljade ansökningar uppgick till 9,3 % (vilket är en väsentligt större andel än vad som motiveras av Sveriges andel i EU).

En strategi för EeB-arbetet har utarbetats av en grupp representerande forskargrupper och sektorsaktörer, se

http://www.ectp.org/groupe2/params/ectp/download_files/36D1191v1_EeB_Roadmap.pdf

Competitiveness and Innovation Framework Program – CIP

<http://ec.europa.eu/cip/>

CIP är ett program som stöder innovationsaktiviteter primärt för SME (Small and Medium sized Enterprises). Programmet avser 2007-2013 och hanteras av DG Enterprise (DG ENTR). Programmet inrymmer följande tre delprogram:

Entrepreneurship and Innovation Program – EIP: stöd i frågor om finansiering, affärsmodeller, utveckling av innovationsstrategier, deltagande i konferenser etc. Hanteras av DG ENTR.

http://ec.europa.eu/cip/eip/index_en.htm

ICT Policy Support Programme – ICT-PSP: stöd inriktat på validering av ICT-teknologi bl.a. för stöd som möter en åldrande befolknings behov samt förbättrad energieffektivitet. Hanteras av DG Media and Information Society (DG INFSO).

http://ec.europa.eu/information_society/activities/ict_psp/index_en.htm

Intelligent Energy Europe Programme – IEE: Stöd till projekt för utbildning, pilotprovning, utveckling av utrustning. Hanteras av DG Transport and Energy (DG TREN). http://ec.europa.eu/cip/iee/index_en.htm

European Territorial Co-operation

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/index_en.htm

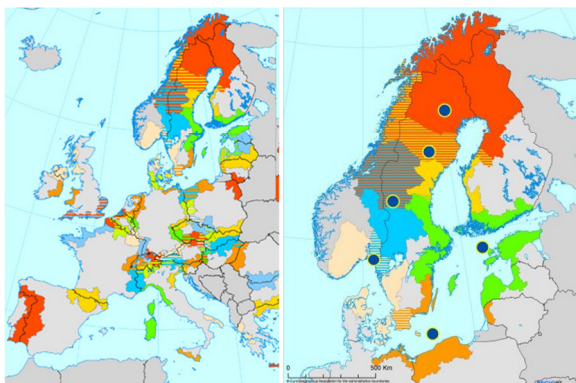
Initiativet syftar till ökad samverkan i olika former inom Europa och efterträder det tidigare INTERREG-programmet. Aktiviteterna omfattar perioden 2007-2013 och stöder samverkan mellan regioner och städer i form av gemensamma delprogram och nätverk. European Territorial Cooperation finansieras inom EU via European Region Development Fund – ERDF – och hanteras av DG Regional policy – InfoREGIO. Initiativet innehåller följande tre programområden:

Cross-border co-operation programmes

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/crossborder/index_en.htm

52 program som syftar till gränsöverskridande regional samverkan finns etablerade och följande program inkluderar Sverige:

Nord
Botnia-Atlantica
Sverige-Norge
Öresund-Kattegatt-Skagerrak
Central Baltic
South Baltic

Cross-border cooperation arbetar med en rad frågeområden, bl.a. utnyttjande av naturresurser och förbättring av transportinfrastruktur samt samverkan i utbildning och forskning.

Transnational co-operation programmes

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/transnational/index_en.htm

13 *Transnational programmes* finns etablerade. Aktiviteterna syftar till att skapa en Europeisk dimension kopplad till regional utveckling. Följande tre inkluderar delar av Sverige:
Northern Periphery
Baltic Sea
North Sea

Bland valda fokusområden finns:

Innovation, nätverk mellan Universitet, andra forskande enheter, SME etc.

Miljö, speciellt vatten, floder sjöar, hav.

Tillgänglighet till bl.a. telecomnät.

Hållbar urban utveckling.

Interregional co-operation

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/index_en.htm

Interregional co-operation arbetar på europeisk nivå för att utveckla lösningar som kan fås genom erfarenheter från olika regioner. Programmet inriktas på de två områdena:

Innovation och kunskapssamhället

Miljö och riskhantering

Det finns några olika delområden inom programmet men INTERREG IVC är relevant vad gäller finansiering av forskning och innovation.

<http://i4c.eu/>

ERA-net

http://ec.europa.eu/research/era/index_en.htm

Begreppet *European Research Area – ERA* – står för en strävan att skapa ett geografiskt område täckande Europa med en gemensam marknad för forskning och innovation. Behovet av en sådan utveckling ligger i att det är endast en mycket liten del av stödet till F&I i Europa som går via EU-budgeten medan den större delen hanteras av de respektive medlemsländernas egna budgetar.

Ett annat motiv för ERA är att skapa möjligheter att medverka i stora och kostsamma engagemang som det inte finns förutsättningar för ett enskilt medlemsland att finansiera. ERA-tanken är central i Europakommissionens arbete och har en viktig roll i diskussionerna om framtida strategier inom hela EU-systemet.

ERA-net är ett instrument med vilket EC driver frågan om ett utökat samarbete mellan nationella finansörer av F&I. Det finns ett 60-tal ERA-net inom olika sektorer och Sverige deltar relativt omfattande i systemet. Inom samhällsbyggnadsområdet finns ett antal ERA-net, bl.a. Eracobuild, ERA-net Road och Urban-net. I de flesta fall genomförs en ERA-net utlysning av de länder som ingår i aktiviteten och som har medel att ställa till förfogande för den gemensamma utlysningen. I de flesta fall finns nationella restriktioner för hur ett lands F&I finansiering kan ske och en harmonisering av dessa regelsystem är en viktig uppgift. I normalfallet kan ett deltagande land endast finansiera det egna landets parter i ansökningarna. Matchningen mellan vad respektive land allokerat och graden av landets medverkan i de beviljande projekten är ett ofta svårt pussel som begränsar möjligheterna att utnyttja samtliga resurser som ställts till förfogande. Systemets begränsning är också att det styr mot etablering av konsortier enbart bland forskare i de deltagande länderna och därmed utesluter parter som skulle kunna tillföra ytterligare eller bättre värde från andra länder. En ytterligare begränsning är att deltagande länders finansörer har inbördes olika fokus, allt från en uppgift att stödja grundläggande forskning till att stödja marknadsnära innovationsprocesser i ett marknadsnära läge.

Olika sätt att öppna upp nationella finansieringssystem för internationell samverkan provas inom olika ERA-net och systemet karakteriseras ännu av ett sökande efter fungerande former.

Eureka

<http://www.eurekanetwork.org/>

Eureka är en europeisk organisation med ett 40-tal länder som medlemmar (EC är medlem men Eureka sorterar inte under EC). Verksamheten inriktas på finansiering av industriledda, tillämpade F&I projekt. Enheter i medverkande länder skjuter till finansiering (i Sverige VINNOVA). Fokus ligger på SME men även större företag kan delta i Eurekaprojekt.

Eureka har tematiskt fria ansökningar men arbetar också genom vad som kallas *Clusters* och *Umbrellas*. *Clusters* har en inriktning på generella teknologier för strategiskt viktiga områden. *Umbrellas* är nätverk som stöder ansökningar inom speciella teknologisektorer. Genom arrangemanget har Eureka skapat samverkan med sektorsgrupper på en mer övergripande nivå.

Inom samhällsbyggnadsområdet finns ett paraply kallat EurekaBuild 2. Under EurekaBuilds första 3-årsetapp var Sverige och Spanien de mest aktiva länderna. Sverige deltog i 5 beviljade projekt, varav 3 hade svensk ledning, och projekten hade sammantaget en volym av 100 Mkr.

<http://www.ecfp.org/eurekabuild2.asp>

Projektinriktningen är relativt generell men prioritering ges för vissa hållbarhetsaspekter (minskad resursförbrukning, drift av infrastruktur, miljöpåverkan, säkerhet och trygghet samt historiska byggnader). Dessutom ges prioritet till projekt som är tydligt inriktade på kunddriven innovation.

Eureka-organisationen hanterar även ett program specifikt riktat till SME kallat Eurostars, se

<http://www.eurostars-eureka.eu/>

Cost

<http://www.cost.esf.org/>

Cost är en mellanstatlig organisation för europeisk samverkan inom vetenskap och teknologi. Projektfinansiering sker genom koordinering av nationell finansiering (i Sverige via VINNOVA). Cost kan tillsammans med European Research Council sägas vara de instrument som har en tydlig inriktning på forskning.

Stöd i ansökningsarbetet

För information om finansieringsformerna inom EU, se vidare *Practical Guide to EU-funding*.

http://cordis.europa.eu/eu-funding-guide/home_en.html

För sökande i Sverige finns olika former av finansiellt stöd till själva ansökningsarbetet från flera råd och myndigheter, se

<http://vinnova.se/sv/EU-internationell-samverkan/Finansiellt-stod/>

Trender i ECs syn på forskning och innovation

En väsentlig del av EC-finansieringen är knuten till ramprogrammets periodicitet. Den nuvarande perioden sträcker sig från 2007 till 2013 vilket innebär att det nu – hösten 2010 – pågår en omfattande verksamhet för att formulera visioner och strategier för nästa period som startar 2014. I arbetet hittills diskuteras möjligheterna att det kommer att ske en förflyttning från en inriktning på kunskapsområden och sektorsstrukturer mot en inriktning på stora samhällsutmaningar (*"Grand Challenges"*). Ett av de finansieringsinstrument som planeras kallas *Joint Programming* och bland de delområden som diskuteras och planeras finns bl.a. *"Urban Europe"* som har knytning till samhällsbyggnadssektorn.

Programmet *EeB – Energy efficient Buildings* som hade sitt första beviljningsår 2010 (projekt planerade under 2009) kommer med stor sannolikhet att fortsätta under den 10-års period som det planerats för.

För att ytterligare understryka betydelsen av forskning och innovation för utvecklingen av Europeiska Unionen har EC samlat ett antal initiativ under beteckningen *"Innovation Union"*. Behovet av samverkan mellan olika direktorat och deras program manifesteras i diskussioner om *"Research and Innovation Partnership"* genom vilka t.ex. DG Research and DG Enterprise skall samverka för att stärka helhetssynen på det europeiska innovationsarbetet.